

Başı Sekizinci Nüşhada...

Erkek ile kadın arasında ailece lazım olan birlik ve muhabbet, her ikisinin birbirine küfüv - aynı derecede- olmasına bağlıdır. Böyle olmazsa yüksek olan tarafın aşağı tarafı istihfaf etmesine sebep olur. Erkek ile kadın her vakit birbirinin haklarına riayet etmezlerse her ikisi de bedbaht olur.

Pek çok kimselerin alacağı kadının, varacağı erkeğin zenginliklerinden yahut peder ve validelerinin halk nazarında olan şöhretlerinden maada bir şeylerini görmedikleri vakidir. Böyle yapmak, aile teşkil etmek cihetince en büyük yanlışlıklardan olup acı meyvesi çok geçmeden görülür.

Küfüvlük nedir? Avama göre: Nesil, mal ve can gibi şeylerde bir olmak; havasa göre ilim ve terbiyede birbirine müsavi olmaktır.

Terbiyeden maksat; tül elbise giymek, yüze düzgün pudra sürmek, gözlük takıp baston taşımak, koca bir sarık sarıp cahil olmak, pek az şey bildiği halde pek çok bilici gibi görünmek gibi şeylerin hiçbirinden ibaret olmayıp edep dairesinde aile şerefini muhafaza etmek demektir.

Buna nazaran aile hürmetine halel getirmek istemeyen kimse her ne kadar fakir ve aciz olursa olsun tezevvüçte başkalarına nispetle daha ziyade caiz-i rüchandır.

Fakir fakat terbiyeli bir kıza fuhuşhanelere gitmesini insanlığa muvafık gören sahib-i nüfuz bir zengini yahut o zenginin oğlu asla küfüv değildir. Bu gibileri terbiyeli kızlara değil zevç hatta hizmetçi olmaya da layık değildir.

Sefahat dünyasından lezzet almış kimsenin her ne kadar bugün kese dolusu altını bulunursa da yalın ayak sokakta gezen sefâhet bülbüllerinden hiç farkı yoktur. Zira biraz sonra bunun da onlardan biri olacağına şüphe yoktur. Bazı kimseler zenginliği sevdiklerinden kendilerine arkadaşlık için terbiyesizleri intihap ederler. Lakin böyle kimselere “aile ihyası için arkadaş intihap etti” demekten ziyade “para ile beraber vücudunu sattı” demek daha münasıptır.

Para ile satılan rahatta yahut rahatsız zenginlikte ne gibi fayda olabilir? Dünyada yaşadıkça vücut sağlığı ile gönül rahatlığından fazla zenginlik olmadığını bilumum hükema itiraf

etmişlerdir. Aile şerefini muhafaza eden bir insan dünyanın ne gibi ağırlıklarına maruz kalırsa kalsın zevcine hainlik etmez, evlad ve ecdadının hiçbir vakit yüzlerini kızartmaz.

Aileye hami olmak mertebesini bilen erkek aziz ömrünü hiçbir vakit boş ve abes yerlerde geçirmez. Servetini kumar oynamak ve sefahathanelerde gezmek gibi dünya ve ahiret bedbahtlıklarında bulunmaz. Binaenaleyh nikâh vaktinde her iki taraf her şeyden ziyade bu gibi şeylere dikkat etmelidir.

Genç erkek ve genç kızlara meyilleri sultan ve havaları hâkim olduğundan bu ciheti belki düşünmeye vakit bulamazlar. Bunun için bu noktalara her iki tarafın velileri son derece dikkat etmelidirler.

Alınacak kadının güzelliğinden ve varacağı erkeğin zenginliğinden başka ahvaline ehemmiyet verilmeyip diğer kusurları kusur addedilmez ise her iki taraf büyük hataya düştüklerini biraz sonra anlarlar ve son derece müteessif olurlar.

Aile şerefini muhafaza edemeyen yahut erkeksiz kaldığı vakit çocuklarını hüsn-ü muhafazaya iktidarı olmayan, ailenin çamaşırlarını yapamayan ve yırtıklarını yamayamayan kadının güzelliğinden erkek ve bilumum aile ne gibi fayda bekler? Kadını ve çocuklarını evde meyas bırakıp sarhoşlar meclisinde, sefahathaneler itikâfında bulunan yahut tekmil serveti mahveden erkeğin zengin olmasında ne gibi muhassenat vardır?

Bütün cihan halkı para verip rahatı satın aldıkları halde böyle erkeği intihap eden bir kadın rahatı satıp para almış olur!... Ekseriya biraz terbiye görmüş kızlar, fena isimleri çıkmış yahut çıkmağa başlamış olan delikanlılara verilirler. Böyle delikanlıların bozukluklarını ebeveynlerinin zenginliği örterse de az bir müddet zarfında bu perde açılıp kendi peder ve validelerinin hanelerinden de kovulacaklarına şüphe yoktur. Bu bahsettiğimiz kızlar peder ve validelerinin dikkatsizlikleri yüzünden ömrünün nihayetine kadar kaygı içinde bulunur ve rahat yüzü görmediklerinden dolayı dünyaya veda ederler.

Yaşta Muvafakat

Her şeyin tabi'i bir mikyası vardır. Tabi'i mikyas haricinde yapılan işte hiçbir vakitte fayda beklenilmeyeceğinden vaktinden evvel veya vaktinden sonra yahut henüz vakti gelmemiş olup fi'l-hal mün'akid edilecek nikâh tarafeyn için - tıbb-ı ahlâk noktai nazarından zararlıdır.

Nikâh edilinceye kadar erkek ile kadın arasında yaş itibarıyla birbirine muvafık olmak tabiat tarafından mecburidir.

Tabiata muhalif olan nikâh olmayıp yalnız şekilden başka bir şey değildir. Böyle nikâhlara nikâh diyeceğimize “niza” ve “nedamet” dememiz daha münasiptir. Bazı kimseler bu gibi nikâhlara “ticaret” derler. Vâkıâ ihtiyar bir kimsenin zengin olması sayesinde genç bir kız ile akd-i nikâh etmesi para kuvvetiyle gençliğini satın alması demektir. Yoksa o kızın kalbi kendine bağlanamaz. Bu kanun nazarında her ne kadar cürm teşkil etmese de ahlak nokta-i nazarında meydanda duran bir cinayettir.

Nikâh için tabii olan yaş erkeklerde yirmi ile kırk, kızlarda on sekiz ile otuz arasındır. Bundan evvel yahut bundan sonra olan nikâhlar faydasız olur.

Fakat her şeyde istisna olduğu gibi bazı memleketlerde de kızın nikâhı on sekizden dün olarak takdir edilmiş ve kadın ile erkeğin yaşları arasındaki fark on beş olarak kabul edilmiştir. Şu hesapça kızın yaşı on sekiz olursa erkeğin yirmi sekizden, kız otuz yaşında ise erkeğin kırktan fazla olmaması icap eder.

Kart kimse ile genç kimsenin tabiatları her vakit birbirine zıt olduğundan birlikte yaşamalarında bir fayda görülmez. Tabiatlarında birlik olmayan kimselerde ittifak olmaz. Aile ise yalnız isim ile aile olup ittifaktan mahrum ve aileye lazım olan vazifelerin tekemmülünden mahrum kalır.

Ölümün zamanı malum olmayıp ekser gençlerin cenazelerini kartların defnettirdikleri görülüyorsa da adete binaen ölüm nöbeti gençlerden evvel ihtiyarlardadır. Bunun için elli yaşındaki erkeğe varan on sekiz yaşındaki bir kadın, on sene sonra hiçbir işe yaramayan bir ihtiyar ile birçok çocukların meşakkatini üstüne almaya mecbur olur.

Bundan başka etıbbanın tecrübesine göre salim bedenli ve kuvvetli kimselerin çocukları ekseriyetle salim, zayıf ve ihtiyar kimselerin çocukları da hasta ve cılız olur.

Elli yaşında bulunan ihtiyar bir kimseye varan on sekiz yirmi yaşındaki bir kadının çocukları eğer hasta ve zayıf olarak dünyaya gelirse biçare kadın zahmet üstüne zahmet almış olacağından dünyada yaşadıkça başı beladan kurtulamaz.

Düğün

Düğün hayatın mesut bir günüdür. Takattan fazla olarak yahut âdâb-ı İslâmiyeden hariç lüzumsuz para dökmek münasip olmadığı gibi gelişigüzel para sarf etmek de cömertlik değildir.

Yalnız avamın medhini işitmek için yolsuz olarak akıllı kimse malını mahv eylemez ve iktidarından hariç olarak başkalarını taklit edip sermayesini gaip etmez. Bu sözlerden maksad büyük bir şehirde olan Müslümanları düğünler gibi fevkalade israflarından men etmek değildir.

Bizim aciz kalemimiz onlara vaizlik edemez. Belki bizim maksadımız öyle şehir halkını taklit etmek münasip olmadığını bildirmektir. Büyük şehirlerdeki Müslümanlar, o şehir dahilinde olan zenginlerden yahut zengin suretinde gözüken zatlardan ibaret olmayıp belki umum İslam milletinden ibarettir. Bunların büyük kısmı ise köylerde oturan saf kalpli, kanaatli, doğru sözlü, iş sever, mümin, açık yüzle hizmet eden, hüsn-i ahlâklı, riyasız, davasız, teklifsiz olan köylülerdir. Bizim yazdıklarımız ve bizim nasihatlerimiz işte bu köylüler içindir. Bunlar ise en değerli ve en muhterem halklardır.

Düğün vaktinde âdetten hariç müsrif olmakla insanın güzel ismi çıksa idi Halife-i Abbasiye'nin en şöhretlisi olan (el-Me'mun)'un (Boran) ile olan düğünü kadar güzel isim bırakan bir şey olmazdı. Halbuki o düğün (El-Me'mun) tarihinin bazı satırlarının lekeli olmasına sebep olmuştur. Düğünlerde kuru bir şöhret için sarf edilecek zenginliklerin bir kısmeti olsun kız ile güveyi kendi istikballerini temin eylemek cihetine, yahut ilim ve millet faidesine feda ederlerse elbette güzel olur. Birbirine yabancı olan erkek ile kadının birleşip yaşamaları - etraflıca düşünülürse - dünyanın en büyük hadiselerindendir.

Lakin insanlar bunu düşünemediklerinden lüzumu kadar ehemmiyet verilmiyor. Bunun en güzeli meşru surette olan nikâh ve nikâh vaktinde olan meşru düğündür. Bu sebepten dolayı nikâh ve düğün zamanlarında erkek ile kadının mesut olmaları için baba ve analar, dost ve ahablar Cenab-ı Hakk'a dua ve niyaz etmelidirler. Birçok kimseler bu gibi ehemmiyetli saatleri takdir edemeyip güya tehlike anlatmış kimselerin izhar-ı memnuniyet ettikleri gibi bunlar da bilcümle fenalıkların başı olan içkileri hazırlayıp, rakı meclisleri kurup mübarek düğünlerini, vâ esefâ, telvis ediyorlar!... Medeniyetsiz addeddiğimiz Çuvaş ve Çeremiş

halkları ekin ekmek, yemek ve içmek için kırlara çıktıkları zaman kendi merasimlerinde tövbe ve istiğfar ve niyaz ettikleri halde aile teşkil eylemek gibi akla göre büyük, İslamiyete göre muhterem bir işi yapmak hususunda kadınlar ve çocuklardan ve bilumum halûk ahaliden utanmayıp, azab-ı ilahiye düşünmeyip, cevap verecek bir saatin olduğunu gönlüne getirmeyip böyle sarhoş meclisleri tertip ederlerse Müslümanlığın fazileti nerede kalır? İşte gönül gözünün kör olması böyle olur. İçki meclisi kurularak teşkil edilen ailenin saadetle yaşaması veyahut böyle nikâhlardan gelen çocukların tevfikli olması en nadir şeylerdendir. Bu gibi şeylerle düğün yapan peder ve valideler, kardeş ve veliler, gözlerinin nuru ve ciğerlerinin paresi olan evlatlarının bahtsız olduklarını görerek lezzet alanlar vahşilerdir. İnsanın böyle anası, babası akraba ve velisi olacağına hiç olmaması daha hayırlıdır.

İnsanlıktan nasibi dar olan erkek ile kadının zerre kadar mal mülkü bulunmasın ve nikâhlarının da sokakta yapılmasını arzu etsinler fakat böyle mübarek ve hayat yâdigâr zifaf gününde bir damla içki olmasına razı olmasınlar.

Zifaf

Zifaf, aralarında nikâh akdi icra edilen erkek ile kadının ilk defa görüşmeleridir. Arkadaş olacak kadınla görüşüldüğü zaman şefkat ve ihtiram ile selam vermek, mülayim ve güleryüz ile konuşmak edeptendir. Her şeyden evvel erkek ile kadın Allah'tan hayırlı maişet, helal rızık, hayırlı zürriyetler isterlerse güzel olur. Bahusus bu vakit her iki tarafın gönlüne refet getirir. İlk gecede: Kadının akrabalarını gıybet etmekten, nikâh vaktinde akrabalar arasında olan münasebetsiz vakaları hatırlamaktan, mehir çokluğu ve çeyiz azlığı gibi şeylerden, başka kimselerin düğünlerinin şöhretli ve çeyizlerinin çokluğundan, yabancı kadınların güzelliklerinden ve damatlarına olan hürmetlerinden bahsetmek iyi değildir. Zira bu saatler kadınların yüzleri buruşturulacak vakit değil, belki gönüllerine teselli verilecek vakittir.

Namuslu kimse bu gibi şeyleri zifaf gecelerinde değil, hatta sair vakitlerde de kadına söylemez ve yaşadığı müddetçe asla bahsetmez. Gerek zifaf gecesinde ve gerekse sair zamanlarda, pis pis gülmek, daima hiddetli durmak, yabancı kadınları methetmek terbiyeli erkeklerin işi değildir.

Bir kadın kendisiyle zevcine mahrem olan akrabalarından bir kızı erkeğine takdim etmelidir. Lakin o esnada mahrem olmayan kadınların bulunması, birçok genç kızın son moda elbise

giymiş oldukları halde gelini ile güveyin konuşacağı mecliste bulunup birlikte oturarak çay içmeleri ahlaken pek fenadır. Zira insanoğlu tezviç değildir.

Etme ki tabiat tarafından mecburdur ve bu tezevvüc aynı zamanda iffet üzerinde yaşamak ve gönüllü terbiye etmek içindir. Şimdi maksadı iffet olan bir işin ibtidasında haremi olacak kızıdan ziyade bezenmiş ve giyinmiş genç kızlar ile birlikte oturup mecliste bulunursa iffet nerede kalır?

Bahusus uzun düşünce ve uzun meşakkatler ile kadını olacak kızın gönlü rahatsız, kendisi zayıflamış olduğundan diğer genç kızların ise gönül eğlendirmek için gelip gönülleri neşatlı olduklarından erkeğe hoş görünürler.

Daha muhabbet anlarında güveyi olacak kimsenin gönlü ikinci bir güzel kıza bağlanıp kalmağa ve bu sebepten kendi kadınına hürmetsiz bırakmağa sebep olur çünkü insan oğlu melek değildir gönül her tarafa gider, “Yok gönlüm gitmez gözüm de bakmaz” diyen kimsenin sözüne inanmak safdilliktir. Binaenaleyh bu fena âdeti terk etmek lazımdır.

Mâba‘di var.

Müellif : Rızaeddin Fahreddin

Hazırlayan. Muhammed Salih Yıldız

Dergi : Asrî Müslümanlık

Link : https://isamveri.org/pdfosm/D03175/1345_12/1345_12_285-288.pdf